Naturvernforbundet
i Rana og omegn
v/ leder May-Lene Meyer
Gaukveien 40
8616 Mo i Rana
e-post: maylenemeyer@hotmail.com

v/ styremedlem Dag Johansen
saksbehandler
e-post: dag.johansen@helgelandssykehuset.no

Mo i Rana 17.06.2020

Fylkesmannen i Nordland
Moloveien 10
8002 Bodø
e-post: fmnopost@fylkesmannen.no

Kopi:
Rana kommune
v/saksbehandler Tone Breirem
Byggesaksavdelingen
8601 Mo i Rana
e-post: postmottak@rana.kommune.no

Klage på Rana kommunes dispensasjon og tillatelse til oppføring av vindmålermast på Laupen/Sjonfjellet
Saksnr. – dok. nr. 2019/2410-44
Tillatelsen er datert 02.06.2020, mottatt i e-mail den 05.06.2020
Høringsfrist: 26.06.2020

Naturvernforbundet i Rana og omegn mottok den 05.06.2020 Rana kommunes dispensasjon fra LNFR1 og tillatelse for oppføring av midlertidig vindmålemast på Laupen, Sjonfjellet over 3 - tre - år i regi av Norconsult (ansvarlig søker)/ Freyr AS (tiltakshaver). Selve vedtaket er datert 02.06.2020 og gitt saksnr. 2019/2410-44. Tiltakshaver Freyr AS søkte om det samme i juli i fjor, da med Kjeller Vindteknikk AS som ansvarlig søker, og fikk oppføringstillatelse av Rana kommune den 25.07.2019. Men denne tillatelsen ble som kjent opphevet av fylkesmannen i Nordland i vedtak av 21.02.2020 etter klage fra Naturvernforbundet. Søknad nr. 2, denne gang i regi av Norconsult på vegne av Freyr AS, var datert 18.03.2020 og sendt ut på høring av kommunen den 02.04.2020 med høringsfrist 11.05.2020. Tiltaket er altså søkt om for inntil tre år og skal derfor behandles som et permanent tiltak etter plan- og bygningsloven, jfr. fylkesmannen i Nordland sin vurdering i samme brev øverst på side 3. Naturvernforbundet i Rana og omegn oversendte vår høringsuttalelse til Rana kommune den 11.05.2020, og vi viser herved også til denne.

Sammendrag:

Naturvernforbundet i Rana og omegn vil påklage disepensasjonen og tillatelse som Rana kommunes Byggesaksavdeling har gitt Norconsult/Freyr AS den 02.06.2020 for å oppføre vindmålermast på Laupen/Sjonfjellet. Vi begjærer tillatelsen opphevet med begrunnelse i følgende seks punkter:

1) Rana kommune m/øverste administrative leder, rådmann Robert Pettersen og dermed underavdelinger må vurderes inhabile etter forvaltningslovens §2 fjerde ledd, §6a) og §6 tredje ledd til å behandle saker som omhandler selskapet Freyr AS sine interesser etter flertallsvedtaket i Rana kommunestyre den 12.05.2020 i sak 41/20 «Investering i Freyr AS». Søknaden om oppføringstillatelse av vindmålermast må i så fall behandles av en settekommune.
2) Kommunens påberopte hensynssone H740 Vindkraft for Sjonfjellet er ugyldig i henhold til plan- og bygningslovens § 11-8 d). LNFR1-statusen må derfor alene være grunnlaget for dispensasjonsbehandlingen og tillatelsen må oppheves. Søknaden behandles på nytt med dette som utgangspunkt dersom den opprettholdes av tiltakshaver.
3) Oppføring av en tredje vindmålermast på Laupen/Sjonfjellet vil bety nye og unødvendige belastninger for reindriftsnæringen. Det vil medføre ny miljøforsøpling m/skadepotensiale for reinsdyrene, langt større arealbeslag for reindriften enn bare selve vindmålermastens fysiske konstruksjon og økt forstyrrelse for næringen fra motorisert ferdsel både under oppføring, vedlikeholdsarbeider og demontering av vindmålermasten samt muligheter for at lokalbefolkning kan bruke ATV-traséen. Reindriftsnæringen på Sjonfjellet må få slippe et unødvendig tredje vindmålingsprosjekt. Næringen skal ikke måtte betale med nye belastninger for at Freyr AS skal spare noen kroner på ikke å kjøpe ut de tidligere vindmålingene dersom de vil gå videre med en konsesjonssøknad.
4) Terrengskader i ca. 4,5 km fra avsluttet kjerrevei til monteringsstedet på Laupen-platået. Feil i søknaden der den skriver at, sitat: «Tiltaket ikke gir ny/endret adkomst» samt saksbehandlingsfeil i tillatelsen at Rana kommune ikke har tatt stilling til den nye adkomsten, jf. plan- og bygningslovens §27-4
5) Kommunen godtar uklarhetene om vindmålermastens arealkrav og tillatelsen tilfredsstiller derved ikke dokumentasjonskravet i plan- og bygningslovens §21-2.
6) Vindmålermasten vil være i konflikt med frilufts- og verneinteresser

1) Rana kommune med øverste administrative leder, Robert Pettersen og dermed underavdelinger må vurderes inhabile i saker som omhandler Freyr AS sine interesser etter kommunestyrevedtaket i sak 41/20 den 12.05.2020

Flertallet i Rana kommunestyre vedtok den 12.05.2020 i sak 41/20 «Investering i Freyr AS» bl.a. følgende:
«1) Kommunestyret gir rådmannen fullmakt til å sluttføre aksjekjøp i Freyr AS innenfor en økonomisk ramme på NOK 10 000 000.
4) Rådmannen orienterer kommunestyret om investeringen på første kommunestyret etter at investeringen er gjort.»
Den 04.06.2020 kunne nettavisa Rana.no offentliggjøre at rådmann Robert Pettersen i Rana kommune hadde fullført aksjekjøpet i Freyr (https://ranano.no/har-kjopt-freyr-aksjer-for-10-mill/05.06-06:01). Med dette aksjekjøpet ble Rana kommune en stor andels-eier i Freyr-selskapet og eierskapet vil naturlig nok knytte hele kommunens organisasjon tett til selskapets økonomiske og strategiske interesser. Hvorvidt kommunen vil få verv i Freyr AS sitt styre, er ikke kjent for oss i Naturvernforbundet, men det vil være sannsynlig med en så stor aksjepost.

Kommunens øverste tillitsvalgte, rådmann Robert Pettersen, vil uansett være særlig knyttet med sterke bånd til Freyr AS siden det var han som førte forhandlingene med selskapet på vegne av kommunen. Foruten å ha det øverste administrative ansvaret for kommunens økonomi så er rådmannen i tillegg den øverste administrativt overordnede for alle etatene i Rana kommune, deriblant Byggesaksavdelingen.

Forvaltningslovens §2 (definisjoner) fjerde ledd lyder: «Et forvaltningsorgan likestilles med privat rettssubjekt ved anvendelse av første ledd dersom organet har samme interesse eller stilling i saken som private parter kan ha.» I forvaltningslovens §6 (habilitetskrav) står det i første ledd §6a), sitat: «En offentlig tjenestemann er ugild til å tilrettelegge grunnlaget for en avgjørelse eller til å treffe avgjørelse i en forvaltningssak a) når han selv er part i saken;....» og i §6 tredje ledd, sitat: «Er den overordnede tjenestemann ugild, kan avgjørelse i saken heller ikke treffes av en direkte underordnet tjenestemann i samme forvaltningsorgan.»

I sum kan ikke forvaltningslovens habilitetsparagrafer etter vår vurdering tolkes på annen måte enn at Rana kommune etter det relativt betydelige aksjekjøpet i Freyr AS heretter ikke kan behandle eller avgjøre saker som angår Freyrs interesser. Det blir i så fall som om Freyr-selskapet skulle gi tillatelse til seg selv, noe som i betydelig grad vil utfordre allmennhetens tillit til forvaltningens integritet. Det er et vesentlig bærende hensyn bak inhabilitetsreglene som Norge har vedtatt, at allmennhetens tillit til forvaltningen nettopp ikke skal utfordres. Naturvernforbundet anmoder derfor Fylkesmannen på grunnlag av habilitetshensyn å vurdere oppheving av Rana kommunes tillatelse til Norconsult/Freyr AS til å sette opp vindmålermast på Laupen/Sjonfjellet.

Dersom Fylkesmannen konkluderer med at kommunen ikke er inhabil, mener vi dispensasjonen og tillatelsen likevel må oppheves på grunnlag av punktene 2) - 6) nedenfor.

2) Kommunens påberopte hensynssone H740 Vindkraft for Sjonfjellet er ugyldig i henhold til plan- og bygningslovens § 11-8 d). LNFR1-statusen må derfor alene være grunnlaget for dispensasjonsbehandlingen og tillatelsen må oppheves

Fjellet Laupen og eiendommen ligger i et område som omfattes av kommuneplanens arealdel for Rana vedtatt 28.06.2016 med formål LNFR1, dvs. landbruk, reindrift og gårdstilknyttet næringsvirsomhet. Bestemmelsen skal også sikre naturområdet for friluftslivet og skal i det vesentlige være ubebygget eller bare bebygget i tilknytning til landbruk og reindrift. Og i kommuneplanens retningslinjer står det at kommunen generelt skal praktisere en restriktiv holdning til dispensasjonssøknader.

Så påberoper Rana kommune både i sitt følgebrev da søknaden ble sendt ut på høring den 02.04.2020 og i tillatelsen av 02.06.2020 at den delen av Sjonfjellet som ligger i Rana kommune også er vedtatt båndlagt til vindkraft og hensynssone H740 i henhold til plan- og bygningslovens § 11-8. I utgangspunktet virker ikke dette som noe «hensyn» til områdets LNFR1-status, tvert imot. Men ifølge samme pbl §11-8 underpunkt d) er slik båndlegging tidsbegrenset til fire år og kan forlenges etter søknad til departementet for ytterligere fire år, altså maksimalt åtte år. Vi påpekte i vår høringsuttalelse av 11.05.2020 at det i kommunens følgebrev ikke var angitt når denne hensynssonen ble vedtatt første gang. Vi viste så til fylkesmannen i Nordland sin gjengivelse i sitt avslagsbrev 21.02.2020 (side 4) av Reindriftsforvaltningen i Nordland sitt innspill til Rana kommunes arealdelplan ved førstegangs offentlige ettersyn i *februar-april 2013* (vår utheving) og at allerede den gang så omtales H740-båndlegging som et faktum, sitat: *«Sjonfjellet vindkraftanlegg som er båndlagt*

etter annet lovverk (H740), er et betydelig arealinngrep som går på bekostning av rbd beiteområder....» Dette innebærer at Sjonfjellet allerede i februar 2013 var vedtatt båndlagt i hensynssone H740 vindkraft som vi skrev i vår høringsuttalelse 11.05.2020. Vi etterspurte videre kommunen om dokumentasjon på hvilken dato denne H740-båndleggingen på Sjonfjellet første gang ble vedtatt og om Rana kommune senere har fulgt plan- og bygningslovens §11-8 underpunkt d) og søkt departementet om forlengelse når fire år var gått.

I kommunens vedtak om dispensasjon og tillatelse til oppføring av vindmålermast side 9 svarer Byggesaksavdelingen kun dette: «Når det gjelder spørsmålet om når området ble båndlagt, ble kommuneplanen vedtatt 28. juni 2016. Vedtak som derfor blir gjort før 28. juni 2020 er derfor innenfor denne fireårsperioden for båndlegging i området markert med H740.» Sitat slutt. Kommunen unnlater å kommentere vår sitering av Reindriftsforvaltningen i Nordland sitt innspill våren 2013 om at H740-båndleggingen var et faktum allerede den gang. Kommunen skriver heller ingen ting om at den har søkt departementet om forlengelse av denne hensynssonen for ytterligere fire år.

Naturvernforbundet mener derfor at det i henhold til pbl § 11-8d) ikke er mulig å trekke noen annen konklusjon enn at kommunens påberopte båndlegging av Sjonfjellet til H740 vindkraft pr. dato er ugyldig og har vært det lenge. Dette må i så fall få konsekvenser for vektleggingen av vindkraftforberedelser som ei vindmålemast representerer, opp mot konsekvensene tiltaket vil ha for Laupen/Sjonfjellområdet som LNFR1-område. Det vil bety at kravene til dispensasjon fra LNFR1 må skjerpes betydelig, kommunens dispensasjonsvedtak av 02.06.2020 må oppheves og Norconsult/Freyrs søknad om oppføring av vindmålermast må behandles på nytt dersom søknaden opprettholdes.

3) Oppføring av en tredje vindmålermast på Laupen/Sjonfjellet vil bety nye og unødvendige belastninger for reindriftsnæringen

Laupen og Sjonfjellet er registrert som vår- og sommerbeite for Hestmann Strandtind Reinbeitedistrikt (NordlandsAtlas reindrift) som er bakgrunnen for områdets LNFR1-status. Reindrifta har drevet sin næring i hundrevis, for ikke å si tusenvis av år uten å ha skadet naturen. Og de produserer et kjøtt som er stadig mer etterspurt for sine økologiske kvaliteter, bl.a. samme høye omega 3-innhold som saltvannsfisk, svært lavt fettinnhold og minimale CO2-utslipp. Det er viktig å være klar over at reinbeitedistriktet har *bruksrett til all utmark* innenfor det samiske reinbeiteområdet. Med andre ord også til det arealet som blir opptatt av den evt. vindmålemasten hvis størrelse fortsatt er uklar, jfr. vårt punkt 5) nedenfor.

Som kjent har det vært utført vindmålerkampanjer på Sjonfjellet i to runder tidligere av Nord-Norsk Vindkraft og Norsk Grønnkraft. I Hestmann Strandtind Reinbeitedistrikt sin høringsuttalelse mot oppsetting av en tredje vindmålermast, referert på side 4 – 5 i Rana kommunes tillatelse, skriver reinbeitedistriktet, sitat:
«Man opplever også forurensning fra de tidligere målingene da områdene ikke har blitt tilstrekkelig ryddet. Har med selvsyn opplevd å finne både spiker, skruer, mutre og annet søppel som ikke hører inn i ren natur. Dette er til stor fare for beitende dyr da de kan skade seg og i verste fall beite og få det i seg.»

Til dette svarer Byggesaksavdelingen i Rana kommune på side 8: «At tidligere aktører ikke har ryddet tilstrekkelig opp etter seg er svært beklagelig, og vi vil derfor sette som vilkår i vårt vedtak om midlertidig dispensasjon at alt av materiell og fysiske tiltak blir fjernet ved dispensasjonens utløp.» Naturvernforbundet konstaterer at kommunen ikke signaliserer noen

konkrete tiltak mot tidligere tiltakshavere for å fullføre en opprydning som f.eks. betydelig bøtelegging eller opprydning i egenregi for så å sende regningen til tiltakshaverne. Kommunens vedtak om opprydning i tillatelsen til Norconsult/Freyr AS har derfor både liten troverdighet og liten substans når tiltakshavere har erfaring for at de slipper konsekvenser av mangelfull opprydning.

I vår høringsuttalelse 11.05.2020 påpekte vi at vindmålermasten vil være plassert sentralt på Laupenplatået som er relativt flatt. Den vil derfor være synlig og i vind hørbar langt unna. Masten skal i følge siste tegning fra søker være sikret med barduner i tre retninger og med fire barduner i hver retning, altså totalt 12 barduner. Disse vil være av forskjellig lengde, de lengste rundt 100 meter lange. Én ting er direkte beslag av beiteland fra arealet under og ved barduneringen. Noe annet er vindsus og lyd fra bardunene på forskjellige frekvenser avhengig av lengden på disse og vindhastigheten. Dette er overhodet ikke berørt eller vurdert verken i søknaden fra Norconsult/Freyr AS eller i Rana kommunes tillatelse. Erfaringene fra reindrift er at reinen er svært vàr for lyd og kan trekke langt unna ukjente lyder. Videre er ikke lydproduksjon fra de sju vindmålerne i masten vurdert i søknaden, og dette kan også være med å drive reinen unna. På vårparten kan det også spørres om muligheten av iskast fra vindmålerne, et spørsmål som heller ikke er omtalt i søknaden eller omtalt/vurdert av Rana kommune. Endelig representerer de sju vindmålerne bevegelse i «sju etasjer» og også dette kan bidra til at reinen trekker unna. Arealbeslaget for reindriften vil derfor erfaringsmessig bli langt større enn det konkrete beslaget ved vindmålermasten.

Et annet forstyrrende moment for reindriften som vi påpekte i vår høringstillatelse 11.05.2020, vil være motorisert trafikk og annen støy både under oppføringen og ellers i forbindelse med vedlikehold av den evt. vindmålermasten. Pga. de utsatte klimatiske forholdene på Sjonfjellet kan avbøtende tiltak mellom reindriften og tiltakshaver fort vise seg å være vanskelig å gjennomføre da begge parter vil ha behov for å være der i de korte tidsvinduene man har til rådighet. Akkurat dette problemet antydes også i Norconsults vedlegg nr. 6 Reindrift som i sin helhet består av kun 2 – to – setninger, sitat: «Vi er fleksible til å endre monterings og besøksdatoer for å passe på at reindriftsinteressene kan *eventuelt* ivaretas (vår utheving). Men det er viktig for oss at arbeidet kan startes så snart som mulig for å unngå at arbeidet kommer i konflikt med vanskelige vær og føreforhold.» Dét var alt om reindrift i søknaden, men nok til å konkludere at tiltakshaverne vil påberope seg fortrinnsrett foran reindriftsnæringen.

I Rana kommunes dispensasjon og tillatelse står det om dette at «Søker/tiltakshaver skal avklare/avtale tidspunkt/tidsperioder med reinbeitedistriktet slik at man tar best mulig hensyn til reindriften når en skal i gang med montering/demontering av masten....Planer for drifts- og vedlikeholdsarbeid skal avtales/avklares med reinbeitedistriktet....I kalvingsperioden og i perioden det beiter rein i området skal det ikke foregå helikopterflyging inn i området. *Annen menneskelig aktivitet og motorisert ferdsel skal begrenses i perioden.*» (vår utheving) Kommunens tillatelse er derfor, bortsett fra helikopterbruk, svært tøyelig og åpner for at tiltakshaver kan påberope seg at «reindriftsinteressene kan eventuelt ivaretas», men må vike for framdrift og unngåelse av vanskelige vær- og føreforhold som Norconsult/Freyr skriver i søknaden sin.

Endelig kan ATV-traséen opp til målemasten bli en varig forstyrrelse for reindriften ved at lokalbefolkningen tar den i bruk. Dette er heller ikke berørt i søknaden, mens kommunen fraskriver både seg selv og tiltakshaver fra ansvaret for en slik konsekvens, jf. side 10 i

dispensasjonen/tillatelsen, sitat: «Hvis lokalbefolkningen kjører i området ulovlig, er ikke det tiltakshavers ansvar.»

Oppsummert er konsekvensene for reindriftsnæringen ved en opprettholdelse av dispensasjon og tillatelse til oppføring av en tredje vindmålermast på Laupen/Sjonfjellet ny miljøforsøpling m/skadepotensiale for reinsdyrene, langt større arealbeslag for reindriften enn bare selve vindmålermastens fysiske konstruksjon og økt forstyrrelse fra motorisert ferdsel både under oppføring, vedlikeholdsarbeider og demontering samt fra lokalbefolkning som kan bruke ATV-traséen. Dette tilsier at reindriftsnæringen må få slippe denne tredje vindmålingskampanjen. Vi skulle tro at klimaet oppe på Sjonfjellet ikke har endret seg vesentlig på de sju – åtte årene siden siste vindmålingsperiode og at Freyr AS vil kunne få tak i disse tidligere vindmålingene dersom de ønsker å prøve seg på en konsesjonsbehandling. Hvis det er et prisspørsmål for Freyr å få tilgang til de tidligere vindmålingene, så er ikke dette noe argument for at reindriftsnæringen på Sjonfjellet skal tåle nye belastninger for at Freyr skal spare noen kroner.

Vi minner til slutt om at Sjonfjellet, liksom stort sett resten av Nord-Norge, ble ekskludert i NVE sitt forslag til Nasjonal ramme for vindkraft på land (avgitt den 01.04.2019), bl.a. av hensyn til en fortsatt levende reindriftsnæring i nye hundrevis av år. Regjeringen la riktignok hele rammeplanen i skuffen, men det var pga. massiv motstand mot vindkraft på land i Norge. Rammeplanen sier likevel at vindkraft i reindriftsområder ikke har støtte selv høyt oppe i Norges maktapparatet. Vindmålermasten vil i dette perspektivet være et hensiktsløst tiltak.

4) Terrengskader i ca. 4,5 km fra avsluttet kjerrevei til monteringsstedet på Laupen-platået. Feil i søknaden der den skriver at, sitat: «Tiltaket ikke gir ny/endret adkomst» samt saksbehandlingsfeil i tillatelsen at Rana kommune ikke har tatt stilling til den nye adkomsten, jf. pbl. §27-4

I vår høringsuttalelse av 11.05.2020 anførte vi at det i søknaden fra 2019 ikke var nevnt annet enn helikoptertransport til og fra den evt. vindmålemastoppsettingen og senere. I årets søknad vedlegg nr. 4 *Transport av utstyr* står det at det i tillegg til helikoptertransport også søkes om dispensasjon for bruk av 6-hjuls terrengkjøretøy/snøscooter til frakt av nødvendig håndverktøy under installasjon, drift og demontering av masten. Videre: «Transport vil der det er mulig bli lagt til kjerrevei/skogsvei.» Som neste avsnitt vil vise, er muligheten for dette veldig begrenset fra nord-øst (Utskarpen). Og fra sør og nord er det ifølge kartet omtrent ingen kjerreveier overhodet.

Men ingen veier fører opp på Sjonfjellplatået. Medlemmer av Naturvernforbundet i Rana og omegn utførte før snøen kom i oktober i fjor en befaring fra avkjøringen fra RV 17 like vest for Utskarpen til så langt det gikk med bil og deretter til fots opp på Laupen nord-østfra forbi Grønnlibekken. Fra enden av der kjerreveien opphører til oppe på østre Laupen-platået er det vel 2 km med både bratt og myrlendt terreng, dvs. svært utsatt for terrengskader ved bruk av ATV. Oppe på platået er det vekslende blankskurt berg og våtmark mellom en «skog» av mindre og større vann. Fra platåkanten er det anslagsvis 2,5 km videre inn til høyden ved vann 609 m.o.h. der vindmålemasten er tegnet inn på Norconsults kart (jf. med M711-kartet til Statens Kartverk). Også oppe på Laupen-platået ligger det derfor an til terrengskader der kjøretøyet må passere staup og kneiker mellom småvannene. Det er i disse staupene at det foreligger typisk våtmark.

At transport til vindmålermastoppføringen, -driften og -demonteringen også skal utføres med terrenggående kjøretøy utenom snødekke, tilsier at terrengødeleggelsene ved tiltaket blir langt større enn det kunne virke ved fjorårets søknad. I tillegg bryter denne transportendringen med den opplysningen som er oppført i fjorårets søknad og *som ikke er trukket tilbake/endret*, men fortsatt står oppført som gjeldende vedlegg i årets søknad, nemlig: I skjemaet Søknad om tillatelse i ett trinn etter plan- og bygningsloven §20-3, jf. §20-1 skrev forrige søker Kjeller Vindteknikk under skjemaets punkt «Tilknytning til veg og ledningsnett», sitat: «Adkomst. Tiltaket gir ikke ny/endret adkomst.» Dette er helt feil og regelrett en villedende opplysning. Det er selvfølgelig slik at en ATV-trasé opp på Sjonfjellet gir ny/endret adkomst og store muligheter for økt uønsket motorisert trafikk i det urørte naturområdet som Laupen og Sjonfjellet er.

Rana kommune forsvarer søker/tiltakshavers opplysning for å ikke å være uriktig i lovens forstand, jf. side 9 i tillatelsen: «Når det gjelder avkrysningen søker her har gjort når de har erklært at tiltaket ikke krever ny/endret adkomst er dette i utgangspunktet kun med tanke på om det krever adkomst/avkjøringstillatelse fra nærmeste vei som er opparbeidet for alminnelig ferdsel (jf. veglova §40-43, og pbl. §27-4). Tiltaket vil ikke kreve en ny eller endret adkomst etter de bestemmelsene.»

La oss da sitere pbl. §27-4 Atkomst: «Før opprettelse eller endring av eiendom til bebyggelse eller oppføring av bygning blir godkjent, skal byggetomta enten være sikret lovlig atkomst til veg som er åpen for alminnelig ferdsel eller ved tinglyst dokument eller på annen måte være sikret vegforbindelse som kommunen godtar som tilfredsstillende. Avkjørsel fra offentlig veg må være godkjent av vedkommende vegmyndighet, jf. veglova §§40 til 43. Dersom vegforbindelse etter kommunens skjønn ikke kan skaffes uten uforholdsmessig vanske eller utgift, kan kommunen godta en annen ordning.»

Det kan etter vår vurdering ikke være tvil om at pbl. §27-4 med atkomst ikke bare mener avkjørsel fra offentlig vei, men faktisk helt fram til «bebyggelse eller oppføring av bygning». Når kommunen skriver at «Tiltaket vil ikke kreve ny eller endret adkomst etter de bestemmelsene» kan vi ikke skjønne annet enn at den her har gjort en saksbehandlingsfeil. Kommunen skulle ha tatt stilling til både søkers feilaktige/villedende opplysning og til den nye adkomsten helt fram til byggetomta (dvs. til høyden ved vann 609 m.o.h.), jf. pbl. §27-4 andre ledd (siste setning). Isteden henviser Byggesaksavdelingen i Rana kommune til seksjon for miljø, landbruk og eiendom og at adkomsten til byggeplassen må behandles av dem etter motorferdselsloven (Lov om motorferdsel i utmark og vassdrag). Ved gjennomlesning av motorferdselsloven finner vi imidlertid ingen paragrafer der som dekker gjentatt kjøring med terrengkjøretøy til og fra en byggeplass.....

5) Kommunen godtar uklarhetene om vindmålermastens arealkrav og tillatelsen tilfredsstiller derved ikke dokumentasjonskravet i pbl. §21-2.

Vindmålermasten er i følge søknaden tenkt bardunert i tre retninger og i fire – fem høyder i hver retning. I Norconsult sitt nye søknadsbrev av 18.03.2020, vedlegg nr. 1 Kart, figur 2 angis de øverste bardunenes ytterste festepunkt til hhv. 45,29 m, 44,94 m og 45,10 m fra vindmålermastens sentrum, gjennomsnittlig 45,11 m i hver retning. I vedlegg nr. 2 Skisse av masten er det imidlertid tegnet inn en avstand fra sentrum til ytterste festepunkt for den øverste bardunen på 64 m, dvs. en forskjell på nesten 20 meter eller ca. 45% lenger bort fra mastens sentrum enn de oppgitte 45 m på kartet. Hva som blir det beslaglagte areal ved en

evt. dispensasjon og tillatelse, er derfor fortsatt uklart. Søknaden tilfredsstiller dermed ikke dokumentasjonskravet i plan- og bygningslovens §21-2 og må avvises.

Men Rana kommune har godtatt den uklare dokumentasjonen med at, sitat fra side 9 i tillatelsen: «Ved søknad om tillatelse er tiltakene som skal gjennomføres så og si aldri ferdig detaljprosjektert.....Vedlagt tegning viser at bardunene vil strekke seg fra ca. 44 m – 64 m. Hva som blir eksakt areal vil fremgå gjennom en detaljprosjektering, men vi kan vel gå ut i fra at bardunene ikke vil ligge mer enn 70 meter fra mastefoten.»

Vi stusser også på den angitte høyden. I vedlegg nr. 2 Beskrivelse av vindmålingsstasjonen i søknaden er den angitt til å være 80 meter høy. Men på neste side er høyden tegnet inn til 85,5 m. Uansett vil målemasten med en slik høyde forstyrre landskapsopplevelsen flere km unna i det åpne landskapet som det er på Laupen. Kommunen forsvarer denne diskrepansen på side 9 i tillatelsen med at «....selve masten er 80 meter og med den øverste vindmåleren blir det 85,5 meter.»

Det er tegnet inn sju vindmålere i tegningen av vindmålemasten i vedlegg nr. 2 i søknden, derav fem Thies anomometre og to NRG Wind Vane. Vi har etter søk på internett kun funnet spesifikasjonene på Thies anomometere (diameter 24 cm), men ikke på NGR Wind Vane. Det det er velkjent fra forarbeidene til den tidligere søknaden om vindkraftanlegg på Sjonfjellet i 2013 at ising er et stort problem i området pga. de klimatiske skiftningene, ofte rundt 0 grader Celsius. Siden vi ikke vet dimensjonene på NRG Wind Vane vindmålerne, stilte vi i høringsuttalelsen 11.05.2020 spørsmål ved muligheten for iskast fra disse. Kommunen har ikke kommentert denne problemstillingen i tillatelsen.

Naturvernforbundet har vært i kontakt med beboer i Utskarpen som ved forrige vindmåling i 2013 besøkte området der masten sto. Vedkommende trodde det var en elg som hadde gått i området under og rundt masten. Men dette viste seg å være store klumper med is som var løsnet fra vaierne. Vedkommende beskrev at islaget på vaiere var to til tre ganger så tykke som tykkelsen på selve vaierne. Når det løsnet is fra disse med et «smell», laget dette bevegelse i hele vindmålermasten, inkludert vaiere, og situasjonen ved masten ble vurdert som svært utrygg (Odd Arne Olsen, personlig meddelelse)

6) Vindmålermasten vil være i konflikt med frilufts- og verneinteresser.
Sjonfjellet brukes av lokalfolk til turområde og til å gå på jakt. Pr. idag er området uberørt av tekniske inngrep. Installasjon av den evt. vindmålemasten på 80 – 85,5 meter vil forstyrre landskapsopplevelsen i kilometers avstand grunnet det åpne landskapet. Det samme vil en ATV-trasé som står i fare for å bli permanent og også kunne generere lokal motorisert ferdsel. Områdets LNRF1-status vil dermed bli klart svekket også for friluftslivet sin del dersom tiltaket får tillatelse. Som vi har dokumentert under punkt 2), så mener Naturvernforbundet at inngrep som oppføring av en ny vindmålermast på Sjonfjellet utelukkende må behandles på grunnlag av områdets LNFR1-status i Kommuneplanen for Rana kommune da hensynssone H740 vindkraft er ugyldig etter pbl. §11-8d)

En evt. vindmålermast skal altså barduneres i tre retninger i fire til fem høyder. Det er kjent at slike spindelvev av barduner til master er rene fuglefeller og kvester/dreper ofte mye fugl. På Sjonfjellet vil dette blant annet ha betydelig potensiale for å drepe f.eks. registrerte rødlistede fuglearter der oppe som ryper (NT – nær truet) og jaktfalk (NT – nær truet) eller den totalfredede kongeørnen. Rana kommune har etter høringsuttalelsen fra Fylkesmannen i

Nordland stilt vilkår om installasjon av fugleavvisere på bardunene på vindmålermasta for å redusere kollisjonsfaren med fugl. Dette vil begrense kolllisjonsfaren, men ikke fjerne den.

Konklusjon:
På bakgrunn av punkt 1), alternativt punktene 2) - 6), tilrår Naturvernforbundet i Rana og omegn at Fylkesmannen i Nordland opphever Rana kommunes dispensasjon fra Sjonfjellets LNFR1-status og tillatelse for Norconsult/Freyr AS til å oppføre vindmålermast på Laupen/Sjonfjellet.

Med hilsen Naturvernforbundet i Rana og omegn,

v/May-Lene Meyer, leder Dag Johansen, styremedlem og saksbehandler